

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Wybory samorządowe w województwie małopolskim w 2006 i 2010 roku

MAŁOPOLSKI
OŚRODEK BADAŃ
REGIONALNYCH

Kraków 2011

Opracowanie Urzędu Statystycznego w Krakowie

Małopolski Ośrodek Badań Regionalnych

Zespół w składzie: Marcin Marosz
Małgorzata Piwowarczyk
Marek Skuciński

pod redakcją Krzysztofa Jakóbika

Projekt okładki Marek Skuciński

Fotografia Piotr Drabik

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Urząd Statystyczny w Krakowie
ul. Kazimierza Wyki 3
31-223 Kraków

Tel. (12) 415 60 11; Fax: (12) 361 01 91
E-mail: sekretariatuskrk@stat.gov.pl

Opracowanie dostępne w Internecie
<http://www.stat.gov.pl/krak>

Spis treści

Rozdział 1. Frekwencja	5
Rozdział 2. Powtórna wybieralność	10

W wersji angielskiej: spis treści

Contents

<i>Chapter 1. Attendance</i>	5
<i>Chapter 2. Re-elections</i>	10

In English version: contents

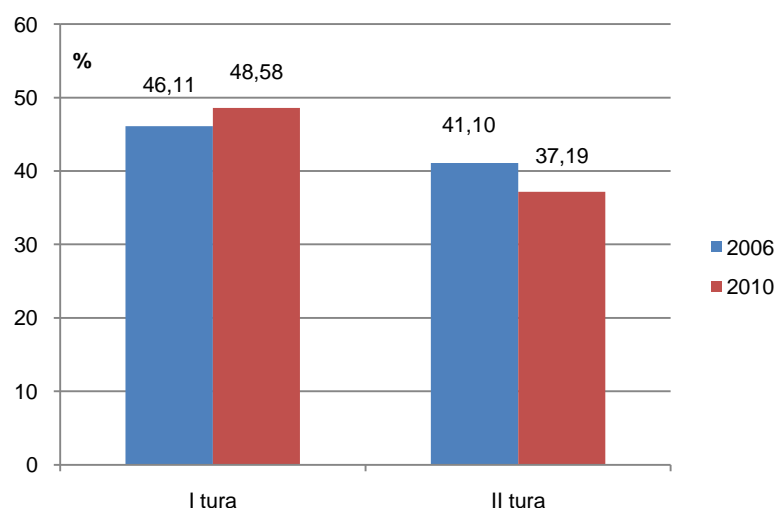
W listopadzie i grudniu 2010 roku w Polsce odbyły się kolejne już wybory do władz samorządowych. Małopolanie wybrali ponad 3400 radnych i blisko 200 burmistrzów, wójtów i prezydentów miast.

Rozdział 1. Frekwencja

Frekwencja wyborcza w I turze w województwie małopolskim wyniosła w 2010 roku 48,58%, co oznacza, że była wyższa niż w wyborach z 2006 roku o 2,47 pkt proc. Frekwencja w skali całego kraju wyniosła 47,32%, a województwo małopolskie znalazło się na piątym miejscu wśród województw pod tym względem.

W drugim terminie wyborów w 2010 roku frekwencja w Małopolsce wyniosła 37,19%, co oznacza, iż była o 3,91 pkt proc. niższa w porównaniu z wyborami z roku 2006.

Wykr. 1. Frekwencja w wyborach samorządowych w Małopolsce w 2006 i 2010 roku

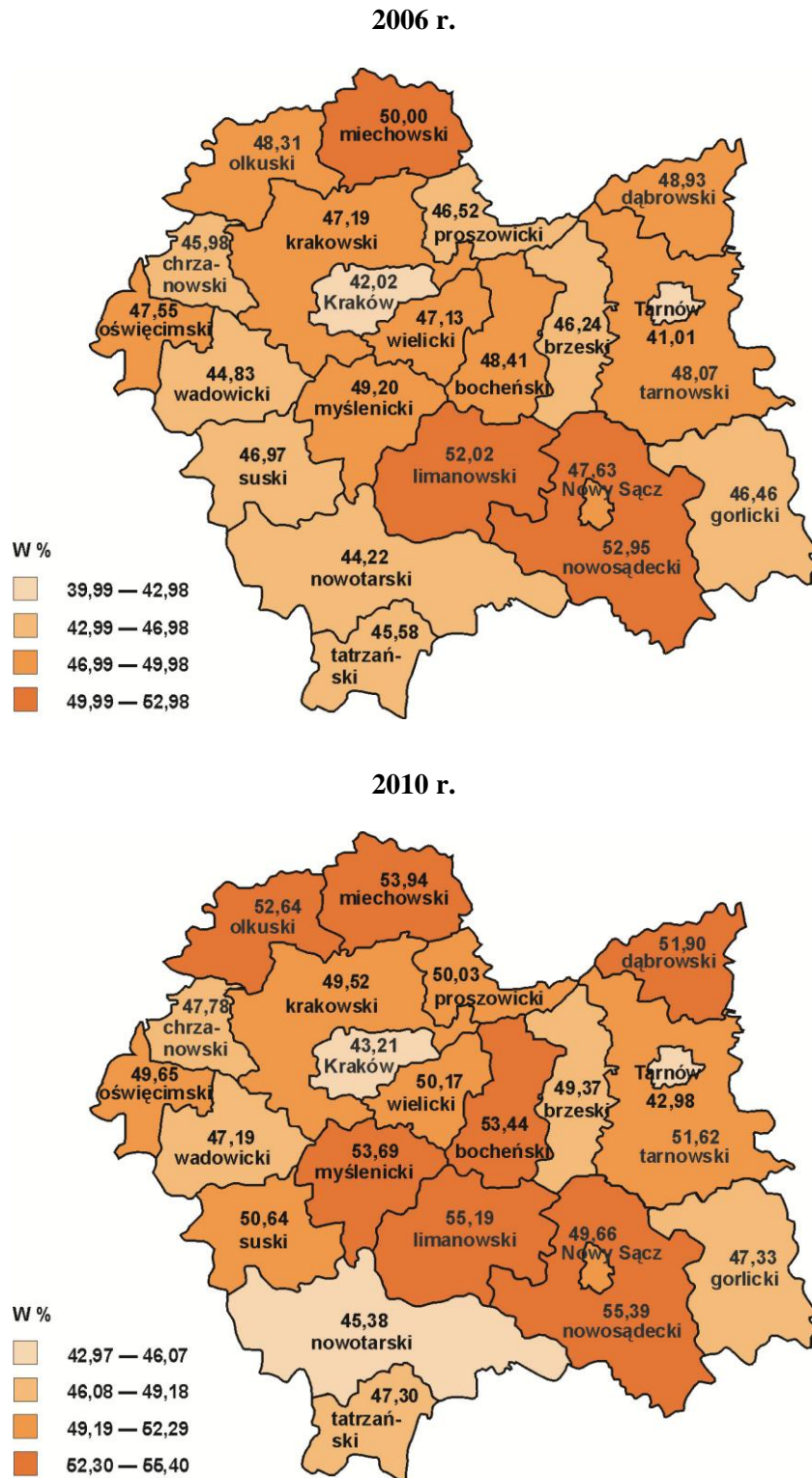
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Biorąc pod uwagę frekwencję (I tura) w powiatach województwa małopolskiego na podkreślenie zasługuje fakt, iż po raz kolejny była ona najwyższa w powiecie nowosądeckim, gdzie wyniosła 52,95% w 2006 roku i 55,39% w roku 2010. Wysoką frekwencję w roku 2010 zanotowano też w powiecie limanowskim (55,19%), miechowskim (53,94%) i bocheńskim (53,44%).

Z kolei najniższy odsetek głosujących w I turze wyborów samorządowych zanotowano po raz kolejny (bez miast na prawach powiatu) w powiecie nowotarskim, gdzie w 2006 wynosił on 44,22%, a w 2010 roku 45,38%. Niska frekwencja (bez miast na prawach

powiatu) w roku 2010 wystąpiła też w powiecie wadowickim (47,19%) i tatrzańskim (47,30%).

Wykr. 2. Frekwencja w I turze wyborów samorządowych w powiatach w 2006 i 2010 roku

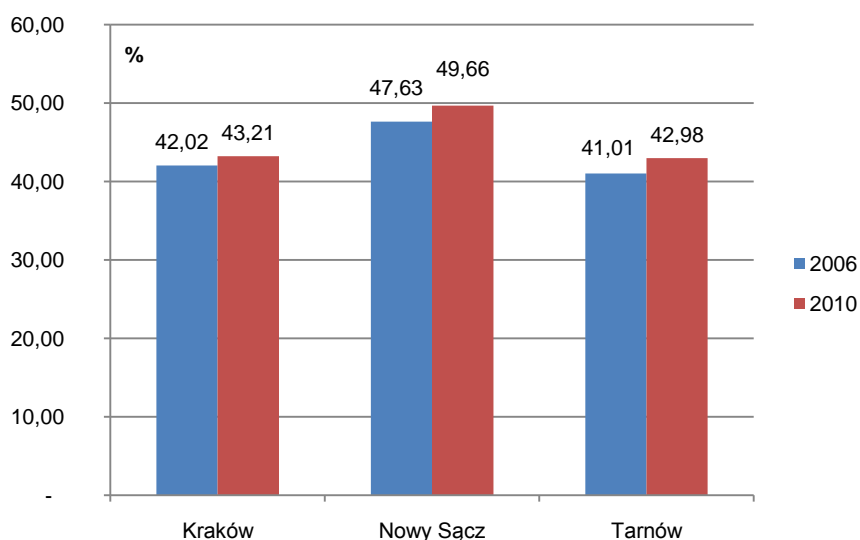
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Różnica pomiędzy powiatem o najmniejszej i największej frekwencji (I tura) w roku 2006 wyniosła 8,73 pkt proc. Natomiast w roku 2010 różnica ta wynosiła już 10,01 pkt proc.

Porównując frekwencję z wyborów w latach 2006 i 2010 można też zwrócić uwagę na fakt, iż największy jej wzrost zanotowano w powiecie bocheńskim – wzrost o 5,03 pkt proc., a także w powiecie myślenickim (4,49 pkt proc.) i olkuskim (4,33 pkt proc.).

Warto też zauważyć, iż w żadnym z powiatów Małopolski nie zanotowano spadku frekwencji w porównaniu z wyborami z 2006 roku. Najmniejsza zmiana frekwencji wystąpiła w powiecie gorlickim – wzrost jedynie o 0,87 pkt proc.

Wykr. 3. Frekwencja w I turze wyborów samorządowych w miastach na prawach powiatu w 2006 i 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

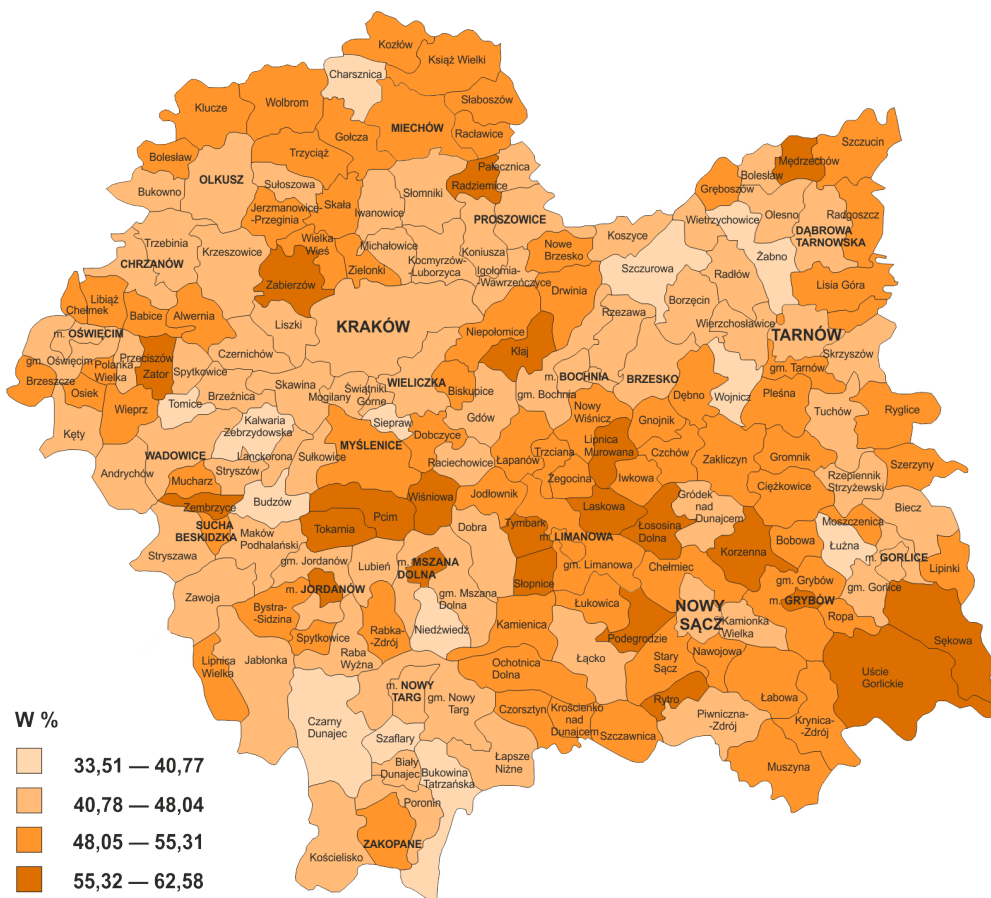
W przypadku miast na prawach powiatu można zauważyć, iż największa frekwencja zarówno w roku 2006 i 2010 wystąpiła w Nowym Sączu (wykres 3). W mieście tym nastąpił też największy wzrost odsetka mieszkańców uczestniczących w wyborach – 2,03 pkt proc. W pozostałych miastach (Krakowie i Tarnowie) frekwencja była niższa i wynosiła w 2010 roku odpowiednio 43,21% i 42,98%.

Frekwencja wyborcza, w układzie gminnym, w wyborach samorządowych była bardziej zróżnicowana (wykres 4). Gminą, którą zarówno w wyborach w 2006 i 2010 roku, cechowała najwyższa frekwencja, była gmina Tymbark w powiecie limanowskim. W 2006 roku do urn poszło tam 62,57% osób uprawnionych do głosowania, a cztery lata później 67,26%. Pozostałe gminy, w których w roku 2006 zanotowano wysoką frekwencję wyborczą to: Laskowa (powiat limanowski) 62,04%, Lipnica Murowana (powiat bocheński)

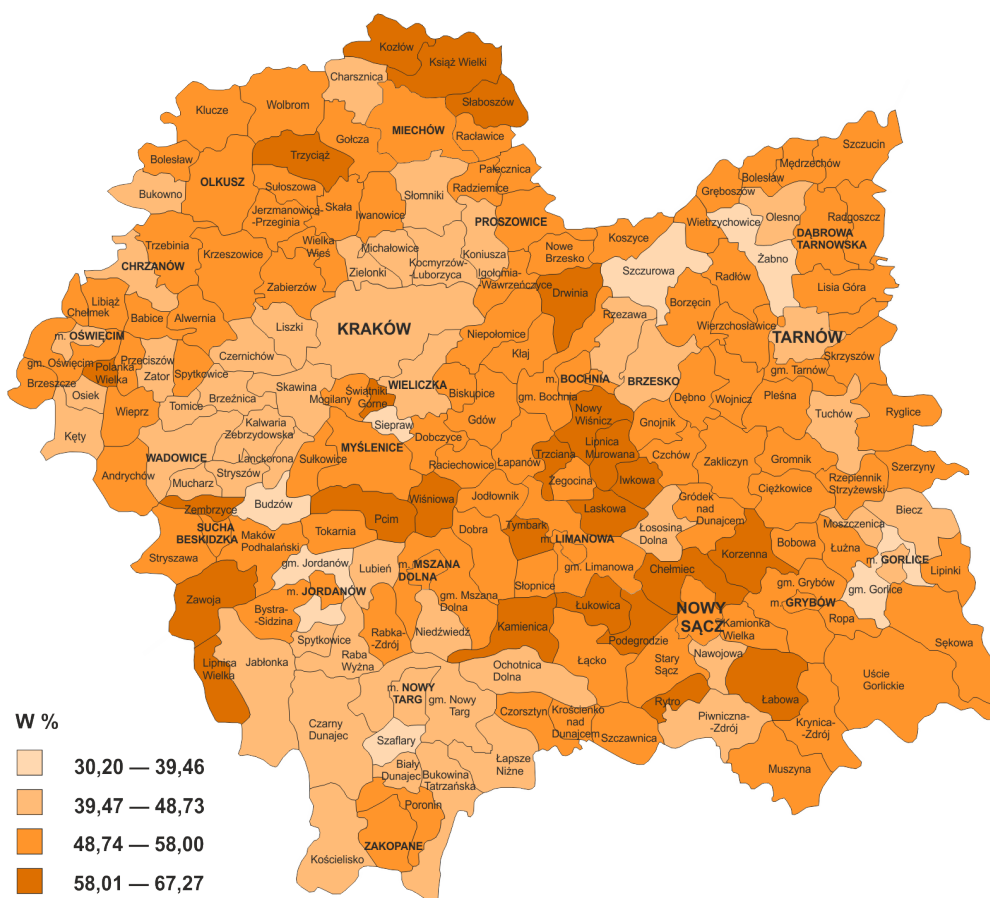
61,01% i Uście Gorlickie (powiat gorlicki). Były to jedyne gminy gdzie frekwencja przekroczyła wtedy 60%. Natomiast w roku 2010 najwyższy udział głoszących zanotowano w gminach: Wiśniowa (powiat myślenicki) 66,12%, Rytro (powiat nowosądecki) 64,88% i Trzciana (powiat bocheński) 64,72%. Ogólnie w 2010 roku liczba gmin o frekwencji powyżej 60% wyniosła 21, z czego aż pięć z nich znajdowało się na terenie powiatu nowosądeckiego.

Wykr. 4. Frekwencja w I turze wyborów samorządowych w gminach w 2006 i 2010 roku

2006 r.

2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Najniższy poziom frekwencji wyborczej w 2006 roku obserwowany był w gminie Siepraw w powiecie myślenickim i wyniósł 33,52%. Natomiast w wyborach w roku 2010 gminą, której mieszkańcy najmniej licznie uczestniczyli w wyborach była gmina Szaflary w powiecie nowotarskim – frekwencja na poziomie 30,21%.

Pozostałe gminy, w których frekwencja była najniższa to: w 2006 roku gminy Tomice (powiat wadowicki) 34,52%, Szaflary (powiat nowotarski) 34,78% i Budzów (powiat suski) 35,72%; a w roku 2010 gminy: Budzów (powiat suski) 36,60%, Szczurowa (powiat brzeski) 36,67% i Żabno (powiat tarnowski) 37,94%.

Różnica pomiędzy najwyższą i najniższą frekwencją w gminach wynosiła w 2006 roku 29,05 pkt proc. W roku 2010 rozpiętość ta zwiększyła się aż do 37,05 pkt proc.

Przy porównaniu frekwencji w gminach z 2006 i 2010 roku można też zauważyć dużą jej zmienność w niektórych jednostkach. Największy wzrost frekwencji zanotowano w gminach: Wojnicz (powiat tarnowski) – wzrost o 17,11 pkt proc., Trzciana (powiat bocheński) 15,35 pkt proc. i Zawoja (powiat suski) 13,74 pkt proc.

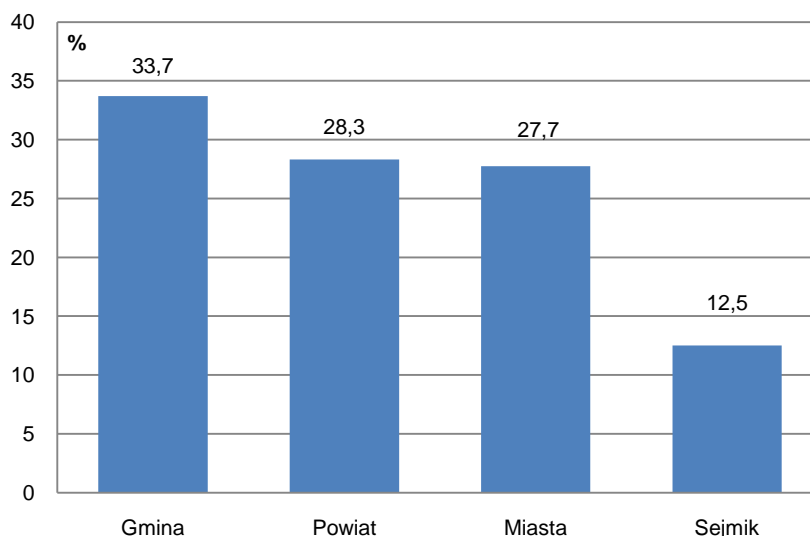
Największy spadek frekwencji wystąpił zaś w gminach: Ochotnica Dolna (powiat nowotarski) – spadek o 14,43 pkt proc., Brzeźnica (powiat wadowicki) o 11,58 pkt proc., Zator (powiat oświęcimski) i Uście Gorlickie (powiat gorlicki) – w obu przypadkach spadek o 7,84 pkt proc.

Rozdział 2. Powtórna wybieralność

Interesującym z punktu widzenia sytuacji we władzach samorządowych w Polsce jest przedstawienie i porównanie wyborów w roku 2006 i 2010 w kontekście liczby kandydatów powtórnie startujących w wyborach i powtórnej wybieralności członków rad, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Udział osób ponownie startujących w wyborach samorządowych w ogólnej liczbie kandydatów w roku 2010 przedstawia wykres 5.

Wykr. 5. Udział ponownie kandydujących w liczbie kandydatów ogółem na danym szczeblu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Można zauważyć, że największy odsetek ponownie kandydujących w wyborach samorządowych wystąpił na szczeblu gminnym, gdzie wyniósł 33,6%. Odsetek ten zmniejszył się wraz z przechodzeniem na wyższy szczebel administracyjny i najmniejszą wartość osiągnął w przypadku list kandydatów do sejmiku województwa, gdzie ponownie kandydujący stanowili jedynie 12,5% wszystkich kandydatów.

W przypadku wyborów do rad gmin należy rozpatrywać je w podziale na gminy poniżej 20 tys. mieszkańców i powyżej 20 tys. mieszkańców. W porównaniu tych dwóch

rodzajów gmin zaznaczają się pewne różnice, szczególnie w odniesieniu do powtórnego udziału kandydatów na radnych w wyborach.

Tabl. 1. Porównanie wyników kandydatów ponownie startujących w wyborach w gminach

Zmiana posiadania mandatu	Ogółem gminy		Gmina do 20tys.		Gmina pow.20 tys.	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Nie miał(a) -zdobył(a).....	333	8,4	220	8,9	113	7,9
Utrzymał(a).....	1452	37,1	1137	46,0	315	22,0
Stracił(a).....	717	23,0	547	22,1	170	11,9
Nie miał(a)-nie zdobył(a).	1402	31,5	570	23,0	832	58,2
Razem	3904	100	2474	100	1430	100

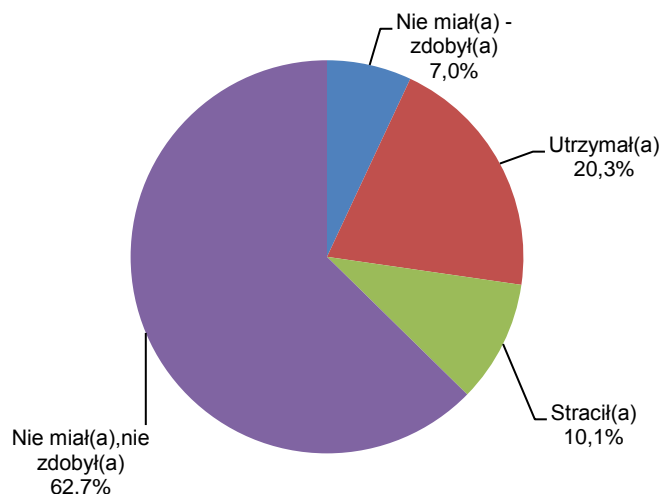
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że spośród osób kandydujących ponownie w wyborach - 37,1% osób utrzymało swoje mandaty z poprzedniej kadencji. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby, którym ponownie nie udało się zdobyć mandatu. Swój mandat z poprzedniej kadencji straciło 23,0% radnych, a nowo wybranych do rad było 8,4% kandydatów.

Sytuacja przedstawiała się bardziej zróżnicowanie w przypadku podziału na gminy miejsko-wiejskie i wiejskie. W przypadku gmin wiejskich zaobserwować można było bardzo duży udział osób, które utrzymały swoje mandaty – 46,0%. W gminach miejsko-wiejskich osób takich było jedynie 22,0%.

W wyborach do rad powiatowych odsetek osób startujących ponownie w wyborach w stosunku do wszystkich kandydatów wyniósł 28,3%, był więc znacznie niższy niż w przypadku wyborów na szczeblu gminnym.

Wykr. 6. Wynik kandydatów do rad powiatu w wyborach w 2006 i 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Z wykresu 6 wynika, że odsetek osób jakie utrzymały swój mandat z wyborów w 2006 roku jest znacznie mniejszy niż w wyborach radnych gmin i wynosi 20,3%. Najliczniejszą grupę stanowią kandydaci, którzy po raz kolejny nie uzyskali mandatu w wyborach – 62,7%. Niewielką, bo zaledwie 10,1% grupę stanowią osoby, które straciły swój mandat. Najmniej liczną grupą byli kandydaci, którzy nie posiadali mandatu, a zdobyli go w 2010 roku.

W przypadku trzech miast na prawach powiatu, znajdujących się w Małopolsce (Kraków, Nowy Sącz i Tarnów) udział osób ponownie kandydujących w ogóle kandydatów wyniósł 27,7%. Spośród tych osób najczęściej, bo 72,2% po raz kolejny nie zdobyło mandatu w wyborach. Swój mandat utrzymało 15,5% z osób powtórnie kandydujących. Osoby, które straciły swój mandat z poprzednich wyborów stanowiły 6,8%. Najmniejszy był udział osób, którym udało się poprawić swój wynik i w 2010 roku zdobyć mandat – 5,5%.

W wyborach do sejmiku województwa odsetek ponownie kandydujących wyniósł zaledwie 12,5%.

Tabl. 2. Porównanie wyników kandydatów do sejmiku województwa w wyborach w 2006 i 2010 roku

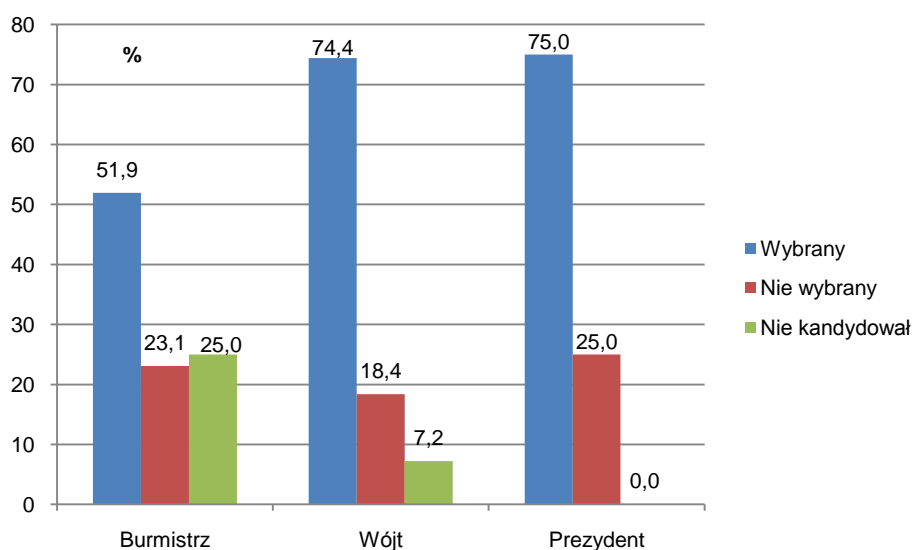
Zmiana posiadania mandatu	Liczba osób	%
Nie miał(a) -zdobył(a).....	7	8,3
Utrzymał(a).....	11	12,9
Stracił(a).....	11	12,9
Nie miał(a)-nie zdobył(a).....	56	65,9
Razem	85	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

W przypadku wyborów do sejmiku województwa zauważyć można, iż spośród osób ponownie kandydujących jedynie 12,9% utrzymało swój mandat z poprzedniej kadencji. Taki sam odsetek stanowiły osoby, które straciły swój mandat. Najliczniejsza była grupa osób, którym po raz kolejny nie udało się uzyskać mandatu. Najmniej liczna była zaś grupa osób, które zdobyły mandat, a poprzednio im się to nie udało – 8,2%.

Spśród 125 wójtów piastujących swoje stanowiska od 2006 roku, ponownie kandydować w wyborach w roku 2010 zdecydowało się 116 (92,6%). W przypadku wyborów na urząd burmistrza, kandydowało ponownie 75,0% z pełniących ten urząd od 2006 roku. Natomiast w przypadku prezydentów, ponownie kandydowali wszyscy dotychczas urzędujący.

Wykr. 7. Wynik kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w wyborach w 2006 i 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Najwyższy odsetek ponownego wyboru na urząd wystąpił w przypadku wyborów prezydentów miast (75,0%). Nieznacznie gorszy wynik osiągnęli kandydaci na urząd wójta – 74,4% spośród dotychczas urzędujących wójtów zostało wybranych ponownie. Najgorszy wynik osiągnęli kandydaci na burmistrzów miast – swój urząd utrzymać zdołało 51,9% z nich.

Powtórna wybieralność w wyborach samorządowych z 2010 roku utrzymywała się w Małopolsce w okolicach 50%. Przez powtórna wybieralność rozumieć należy udział mandatów pochodzących z ponownego wyboru w ogólnej liczbie mandatów na danym szczeblu władzy samorządowej.

Tabl. 3. Powtórna wybieralność w wyborach z 2010 roku w podziale na szczeble administracji

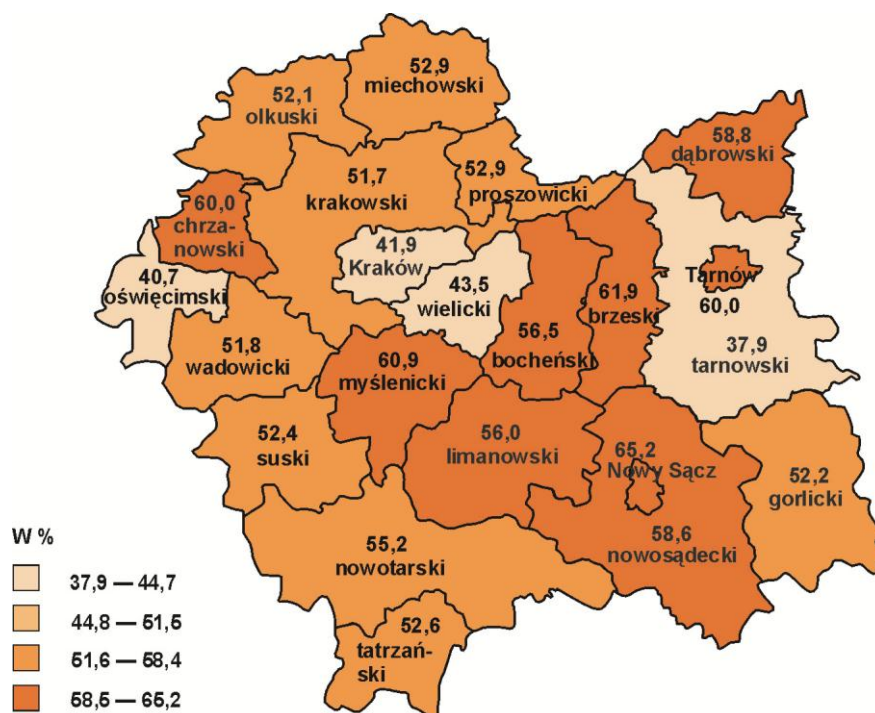
Szczebel	Mandatów ogółem	Mandatów z ponownego wyboru	Udział (%)
Gmina (w tym):	2863	1452	50,7
do 20 tys. mieszkańców.....	2250	1137	50,5
pow. 20 tys. mieszkańców.....	613	315	51,4
Miasto na prawach powiatu.....	91	48	52,8
Powiat.....	447	236	52,8
Województwo.....	39	11	28,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Można zauważyć, że na wszystkich, poza wojewódzkim szczeblem administracji samorządowej, niewiele ponad połowa mandatów pochodzi z ponownego wyboru. Jedynie w wyborach do sejmików odsetek takich mandatów jest znacznie niższy i wynosi 28,2%.

Wśród 19 powiatów województwa małopolskiego występowało zróżnicowanie ze względu na odsetek powtórnej wybieralności do rad powiatowych.

Wykr. 8. Powtórna wybieralność do rad w powiatach w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Najwyższy udział mandatów z ponownego wyboru w ogólnej liczbie mandatów (wykres 8) wystąpił w powiatach: brzeskim (61,9%), myślenickim (60,9%) i chrzanowskim (60,0%). Natomiast najniższy udział zanotowano w powiatach: tarnowskim (37,9%), oswiecimskim (40,7%) i wielickim (43,5%).

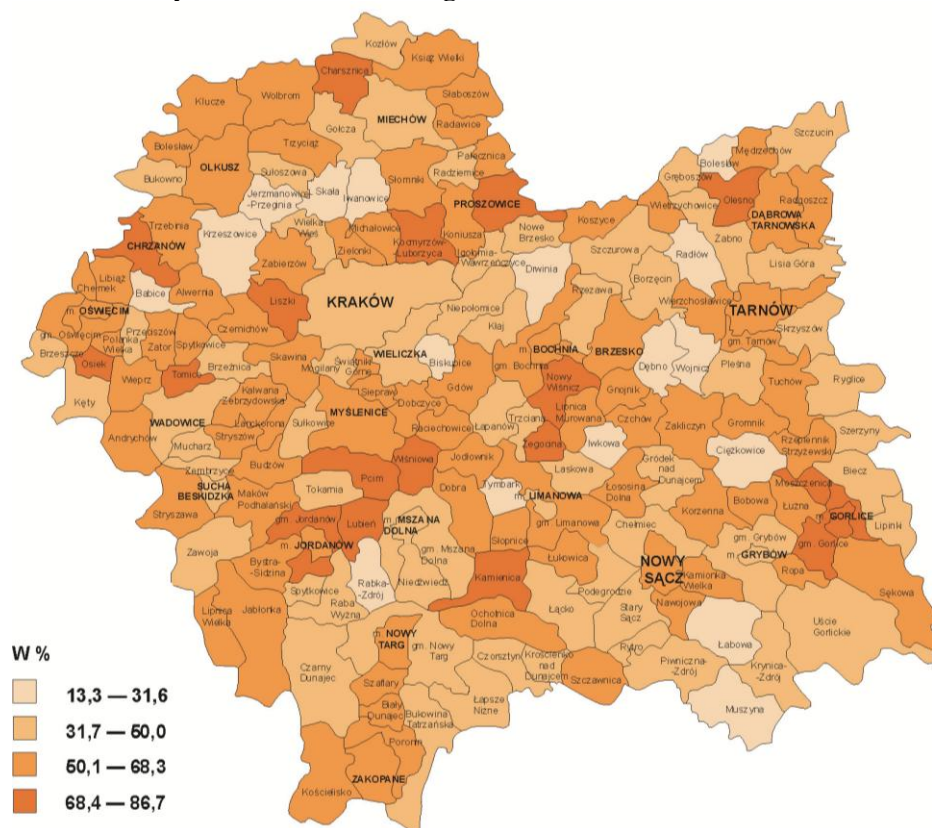
W miastach na prawach powiatu również możemy obserwować rozbieżności w poziomie ponownej wybieralności radnych. Największy odsetek mandatów z ponownego wyboru wystąpił w Nowym Sączu – 65,2%. Podobnie wysoki był w Tarnowie – 60,0%. Najniższy zaś w Krakowie – jedynie 41,8 % mandatów pochodziło z ponownego wyboru.

W przypadku ponownej wybieralności do rad gmin można zauważyć jeszcze większy rozrzut odsetka mandatów z ponownego wyboru pomiędzy poszczególnymi gminami. Największy ten odsetek odnotowano w gminie Liszki w powiecie krakowskim – na ponowny urząd zostało tam wybranych aż 86,7% radnych.

Najniższą wartość odsetek ten osiągnął natomiast w gminach: Babice (powiat chrzanowski), Skąła (powiat krakowski) i Wojnicz (powiat tarnowski) – wyniósł on tam jedynie 13,3%.

Co ciekawe dwie gminy z najbardziej skrajnymi wynikami znajdują się na terenie powiatu krakowskiego.

Wykr. 9. Powtórna wybieralność do rad w gminach w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Najmniejsze zróżnicowanie między gminami występowało na terenie powiatów: tatrzańskiego (rozrzut 20,0 pkt proc.), olkuskiego (20,0 pkt proc.) i brzeskiego (26,7 pkt proc.). Największy rozrzut natomiast można było zaobserwować w gminach powiatów: krakowskiego (73,3 pkt proc.), dąbrowskiego (60,0 pkt proc.) i chrzanowskiego (58,1 pkt proc.).

Spis tablic

<i>Tabl. 1.</i>	<i>Porównanie wyników kandydatów ponownie startujących w wyborach w gminach.....</i>	<i>11</i>
<i>Tabl. 2.</i>	<i>Porównanie wyników kandydatów do sejmiku województwa w wyborach w 2006 i 2010 roku</i>	<i>13</i>
<i>Tabl. 3.</i>	<i>Powtórna wybieralność w wyborach z 2010 roku w podziale na szczeble administracji.....</i>	<i>14</i>

Spis wykresów

Wykr. 1.	<i>Frekwencja w wyborach samorządowych w Małopolsce w 2006 i 2010 roku</i>	5
Wykr. 2.	<i>Frekwencja w I turze wyborów samorządowych w powiatach w 2006 i 2010 roku.....</i>	6
Wykr. 3.	<i>Frekwencja w I turze wyborów samorządowych w miastach na prawach powiatu w 2006 i 2010 roku.....</i>	7
Wykr. 4.	<i>Frekwencja w I turze wyborów samorządowych w gminach w 2006 i 2010 roku.</i>	8
Wykr. 5.	<i>Udział ponownie kandydujących w liczbie kandydatów ogółem na danym szczeblu.....</i>	10
Wykr. 6.	<i>Wynik kandydatów do rad powiatu w wyborach w 2006 i 2010 roku.....</i>	12
Wykr. 7.	<i>Wynik kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w wyborach w 2006 i 2010 roku.....</i>	13
Wykr. 8.	<i>Powtórna wybieralność do rad w powiatach w 2010 roku.....</i>	15
Wykr. 9.	<i>Powtórna wybieralność do rad w gminach w 2010 roku.....</i>	16